

Centrum för europaforskning
Verksamhetsberättelse 2022

LUNDS UNIVERSITET

Nedan redovisas 2022 års verksamhet inom Centrum för europaforskning. Redovisningen är uppdelad i de fyra huvuduppdrag som centret arbetar med:

- Stimulera forskning och tvärvetenskapliga samarbeten inom Lunds universitet kring teman som berör EU och Europa
- Stimulera samarbeten med andra lärosäten kring teman som berör EU och Europa
- Aktivt vidareutveckla och underlätta samverkan med offentlig sektor, samhällsliv och näringsliv kring teman som berör EU och Europa
- Utgöra en inflytelserik röst i vetenskapssamhället och samhällsdebatten.

Verksamhetsberättelsen är strukturerad efter dessa målsättningar, även om flera delar av CFE:s arbete bidrar parallellt till flera av målsättningarna. En ekonomisk redovisning finns i bilaga 1.

Centrum för europaforskning vid Lunds universitet
Ekonomihögskolan
Box 7080
SE-220 07 LUND
info@cfe.lu.se

Precis som året innan präglade den globala coronapandemin till stor del Centrum för europaforsknings (CFE) verksamhet under första halvåret 2022. Vissa planlagda aktiviteter behövde skjutas upp, ställas in, eller ändra format. Ändå fortsatte verksamheten och nya projekt påbörjades.

Ledning och styrelse

Under 2022 bestod Centrum för europaforsknings ledning av föreståndaren Jörgen Hettne (40 procent), prefekt och professor vid institutionen för handelsrätt, och biträdande föreståndaren Maria Strömvik (60 procent), fil dr och lektor vid statsvetenskapliga institutionen. Mastersstudenten Simon Barajas Lamo arbetade som centrets amanuens (35 procent) under det första halvåret och mastersstudenten Cornelia Andersson under det andra halvåret.

CFE:s styrelse bestod av Katarina Areskoug Mascarenhas (ordförande), Anna Wetter Ryde, ställföreträdande direktör för SIEPS, Olle Schmidt, f d ledamot i Europaparlamentet, Xavier Groussot, professor i juridik, Jan Henrik Nilsson, docent i kulturgeografi, Åsa Hansson, docent i nationalekonomi, samt Johan Östling, professor i historia.

Stimulera forskning samt gränsöverskridande och tvärvetenskapliga samarbeten inom Lunds universitet kring teman som berör EU och Europa

Stöd för nya forskningsidéer

För att uppmuntra till ny europaforskning vid universitetet utlyser CFE stöd till universitetsanställda forskare för förberedelser av forskningsansökningar med tydlig europarelevans. Samverkansprojekt där den europaforskning som bedrivs (eller planeras att bedrivs) är ämnes- och fakultetsöverskridande, prioriteras. Under 2022 delades stöd ut till fem projekt vid tre fakulteter (se bilaga 2).

Stöd för samtal och dialog om EU och Europa inom universitet

För att underlätta och uppmuntra till organisering av seminarier, föreläsningar, symposier med europatema vid Lunds universitet – särskilt med inbjudna forskare från andra forskningsmiljöer – delar CFE regelbundet ut ett seminariestöd. Två utlysningssomgångar genomfördes under 2022. Sammanlagt gavs stöd till åtta seminarier, seminarierier eller symposier, vid fyra fakulteter (se bilaga 3 för en lista).

Öka studenters intresse för EU och Europa

För att öka synligheten för olika discipliners europaforskning uppmuntrar CFE till gemensamma föreläsningar och seminarier för studenter som är intresserade av Europa, inte minst vid de utbildningsprogram med koppling till Europa som finns vid flera fakulteter. Den 4 mars hade vi till exempel bjudit in Helena Larsson Haug, senior expert vid EU-kommissionen, för att prata om arbete och karriär i kommissionens tjänst.

Kommerskollegiets generaldirektör Anders Ahnlid pratar om krigets effekter på det globala handelssystemet

Den ryska invasionen av Ukraina föranledde också sådana evenemang. Den 9 mars var CFE medarrangör, tillsammans med bland annat Statsvetenskapliga institutionen, Språk- och litteraturcentrum och Centrum för Mellanösternstudier, för en paneldiskussion på temat *The Russian invasion of Ukraine - why history matters and what will be the impact?* Några veckor senare (30 mars) höll Kommerskollegiets generaldirektör Anders Ahnlid en mycket uppskattad föreläsning som satte krigets effekter på det globala handelssystemet i fokus.

Frankrikes ordförandeskap i EU:s ministerråd våren 2022, och arbetet med de övriga två länderna i trion (Tjeckien och Sverige), var fokus för ett panelsamtal på temat *Challenges and priorities for the Council of the EU*. I panelen deltog Frankrikes ambassadör i Sverige, Etienne de Gonneville, och andremannen vid Tjeckiens ambassad i Sverige, Martin Bašta. Biträdande chefen för EU-kommissionens Sverigekontor, Annika Wäppling Korzinek, deltog också och samtalet modererades av Jörgen Hettne. Tillställningen samarrangerades av CFE och studentorganisationen UPF.

Frankrikes ambassadör i Sverige, Etienne de Gonneville, talar om det franska ordförandeskapet i EU:s ministerråd

Även det svenska riksdagsvalet i september genererade intresse från studenter och Maria Strömvik deltog på Statsvetenskapliga institutionens valvaka den 11 september och berättade om delar av resultaten från CFE:s genomgång av (bristen på) EU-politik i valkampanjerna.

Som ett incitament till studenter som funderar på att skriva sina uppsatser om europarelaterade frågor delar CFE årligen ut ett uppsatspris för bästa uppsats med europatema. År 2022 tilldelades Evelina Hagberg priset för uppsatsen *Thanks, but I'll bypass: How state gatekeeping impacts regional bypassing in the EU*. Ett hedersomnämmande gavs till Katarina Bungerfeldts uppsats *Money Talks: The potential of an EU financial conditionality mechanism linked to the rule of law*. På CFE:s webbplats publicerades intervjuer med båda författarna om deras erfarenheter av uppsatsskrivandet för att uppmärksamma andra studenter på möjligheten att bli nominerad.

CFE utlyser sedan många år resestipendier till studenter som kan dra nytta av att utföra fältstudier i samband med sitt kandidat- eller masteruppsatsarbete. Sådana resestipendier delades dock inte ut under år 2022 med anledning av osäkerheten kring reserestriktioner under pandemin.

I november år 2021 deltog både Jörgen Hettne och Maria Strömvik i en fortbildningsdag för gymnasielärare. Syftet var att förmedla EU-kunskaper som lärarna i sin tur kunde ta med sig till klassrummen i gymnasieskolorna. Som ett resultat höll Maria Strömvik sedan i oktober 2022 ett föredrag riktat till ca 25 lärare på Polhemsskolan.

Stimulera samarbeten med andra lärosäten kring teman som berör EU och Europa

Flera delar av CFE:s verksamhet syftar till att möjliggöra samarbeten med andra lärosäten. Det seminariestöd som nämndes ovan möjliggör till exempel inbjudningar till forskare från andra forskningsmiljöer för att delta i seminarier, föreläsningar, och symposier med europatema vid universitetet.

Den 6 maj var CFE med och stödde en internationell vetenskaplig workshop med EU-rätt som kärna, med titeln *Workshop on Process Federalism in EU Law and Beyond*. Lunds universitet och King's College London var värdar och Jörgen Hettne talade även på konferensen.

Aktivt vidareutveckla och underlätta samverkan med offentlig sektor, samhällsliv och näringsliv kring teman som berör EU och Europa

Under 2022 gjordes fortsatta ansträngningar för att öka CFE:s kontakter med det omgivande samhället.

Maria Strömvik och Jelle Verheij presenterar CFE-rapporten om intressenters deltagande i EU-kommissionens delegerade akter på Europahuset i Stockholm

Analysen av intressenters deltagande när EU-kommissionen antar så kallade delegerade akter var ett projekt som inspirerats av CFE:s kontakter med Näringslivets regelnämnd (NNR). Projektet hade sin utgångspunkt i demokratiskt deltagande i EU:s lagstiftningsprocess, och syftar till att kartlägga hur EU-kommissionen i praktiken konsulterar intressenter i anslutning till utformandet av sådana rättsakter som kommissionen antar på delegation från Europaparlamentet och rådet. Studien, som publicerades i serien *Viewpoint Europe* med titeln *Stakeholder participation in executive*

EU lawmaking, genererade stort intresse hos olika icke-statliga aktörer, som till exempel civilsamhällesorganisationer, organiserade intressen samt näringslivet när den först lanserades på Europahuset i Stockholm den 29 september. Seminariet, som modererades av Anna Wetter Ryde, var ett samarrangemang mellan CFE, EU-kommissionen, Europaparlamentet och NNR, och innefattade även en paneldiskussion med representanter från dessa organisationer och från fackföreningarna. Tillställningen avslutades med mingel och mer informella samtal.

Efter lanseringen av rapporten kontaktades CFE av paraplyorganisationen *Business Europe* i Bryssel, som organiserade en presentation där för sina medlemmar i oktober.

CFE:s samarbete med Europa Direkt-informationskontoret i Lund fortsatte under 2022. Både Jörgen Hettne och Maria Strömvik talade (vid olika tillfällen) under en föreläsningsserie på Trelleborgs stadsbibliotek som Europa Direkt-kontoret organiserade under våren. På Europadagen 9 maj hölls ett firande på Lunds Stadsbibliotek med bland annat föredrag av Maria Strömvik om varför vi firar Europadagen.

När Sveriges kommuner och regioner (SKR) organiserade sina internationella dagar den 20 april deltog Maria Strömvik också under ett pass på temat Kommuners och regioners delaktighet i Sveriges EU-politik. Maria presenterade CFE-rapporten "Hur väl förankras Sveriges EU-politik?" från 2020 och sedan följde ett panelsamtal som diskuterade rapporten ur ett regionalt och kommunalt perspektiv.

Den 12 maj arrangerade Västsvenska EU-konferensen och Småland Blekinge Hallands Europaforum en gemensam konferens på temat *Ett nytt Europa*. Maria Strömvik var inbjuden som talare och presenterade slutsatser och lärdomar från CFE-studien om EU i det förra riksdagsvalet 2018.

Lunds kommun, bland annat i samarbete med universitetet och CFE, organiserade konferensen *EU Days Lund* den 20-21 september 2022. CFE arrangerade ett av panelsamtalen om handelspolitik i krigstid, där Cecilia Malmström (före detta EU-kommissionär), Anders Ahnlid (generaldirektör vid Kommerskollegium) och Peter Gottschalk (institutionen för handelsrätt, LU) deltog. Panelen modererades av Katarina Areskoug.

CFE organiserade samtal om global handel i krigstider under EU Days Lund

Cecilia Malmström, Jörgen Hettne och Christian Danielsson diskuterar läget för rättsstatsprincipen i EU under EU Days Lund

Under EU Days Lund deltog Jörgen Hettne även i ett panelsamtal om hur rättsstatsprincipen kan och bör stärkas inom EU. De andra deltagarna i panelen var Christian Danielsson (chef för EU-kommissionens kontor i Sverige) och Cecilia Malmström (före detta EU-kommissionär).

Den 16 juni organiserade Europaparlamentet i Sverige ett panelsamtal på huvudscenen under Helsingborg H22 CityExpo. Temat var *Ryssland, Ukraina, flyktingar och vår säkerhet – vad ska EU göra?* Maria Strömvik deltog, tillsammans med riksdagsledamoten Mauricio Rojas (L) och ledamoten i Europaparlamentet Heléne Fritzon (S). Björn Källström från Europaparlamentet modererade samtalet.

CFE fortsatte även under 2022 sitt nära samarbete med Europaforum Hässleholm om den konferens som skulle visa sig bli den sista i det formatet. Den årliga konferensen hölls den 24-25 maj, och sändes också digitalt. CFE var medarrangör till panelen om *EU i riksdagsvalet*. Panelisterna var Pyy Niemi, riksdagsledamot (S) och ordförande i EU-nämnden, Magnus Blomgren, docent i statsvetenskap vid Umeå universitet, och Heidi Avellan, politisk

chefredaktör Sydsvenskan och Helsingborgs Dagblad. Maria Strömvik höll en inledande presentation om CFE-projektet från 2018 på samma tema, och modererade sedan samtalet.

Samtal om EU i riksdagsvalet under Europaforum Hässleholm 2022. Foto: [Fotografdaniel.se](https://www.fotografdaniel.se)

Med anledning av CFE-projektet från 2020 om regeringens förankring av EU-politiken, bjöds Maria Strömvik även in till riksdagens lärarutbildning den 21 oktober, där hon efter ett inledningstal av talmannen gav en presentation om demokrati och förankringsarbete av EU-politiken i Sverige.

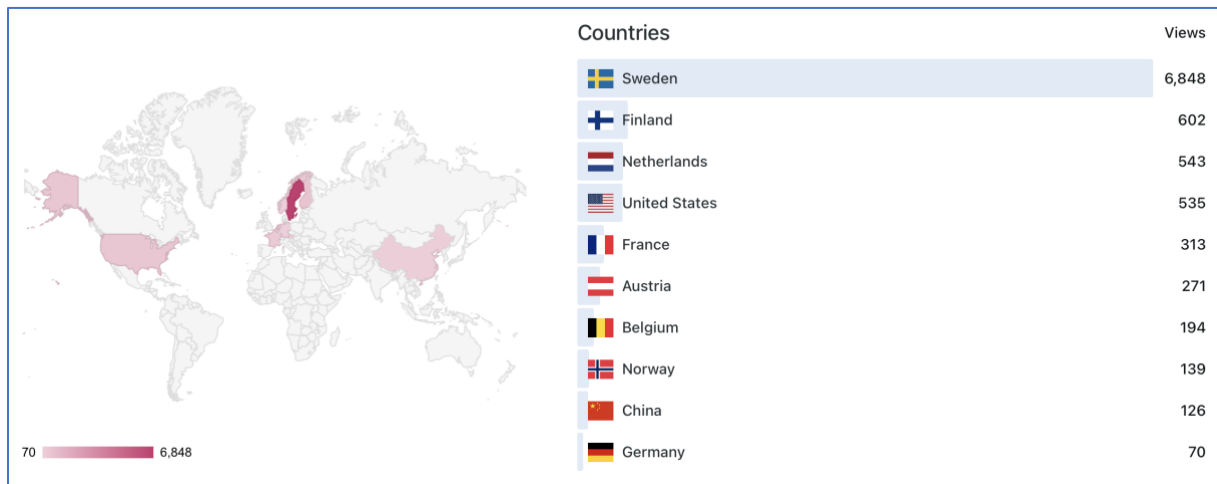
Utgöra en inflytelserik röst i vetenskapssamhället och samhällsdebatten

För att sprida forskningsrelaterad kunskap till det omgivande samhället driver CFE också Europakommentaren.eu som är Sveriges enda tvärvetenskapliga forskarblogg med EU- och europatema. Bloggens verksamhet fortsatte under år 2022 (en lista över blogginläggen finns i bilaga 4) och flera av skribenterna använde särskilt Europakommentaren som ett sätt att kortfattat föra ut delar av de forskningsresultat som de samtidigt publicerade i t ex en vetenskaplig tidskrift.

Den största gruppen regelbundna läsare av bloggen under 2022 var alltså beslutsfattare och tjänstemän i statlig och kommunal förvaltning samt statliga myndigheter och intresseorganisationer. Det finns även journalister och skribenter bland prenumeranterna.

Antalet ”besök” på bloggen låg på 5 900, vilket är en ökning jämfört med året innan (5 260) och den högsta besöksiffran sedan bloggen startades år 2018. Förutom besökare från Sverige hade vi även en del från bland annat Finland, Nederländerna och USA. (Många besökte flera sidor, därav de högre siffrorna i tabellen nedan.)

Antal besök på Europakommentaren.eu under året 2022

Under 2022 kom också de sista avsnitten av CFE:s tidsbegränsade poddserie – Från Lund till Bryssel - med inriktning på några av de famtidsfrågor som också diskuterades inom ramen för

EU:s framtidskonferens. Forskare och i vissa fall även praktiker samtalade om sina specialområden i de tre sista avsnitten:

- How to protect democracy and strengthen the rule of law in the EU? (Anna Zemskova, Morten Kjaerum and Martin Sunnqvist)
- How should artificial intelligence be regulated by the EU? (Johan Axhamn, Aurelija Lukoseviciene and Stefan Larsson)
- Geopolitik och handel i krigstid (Katarina Areskoug, Anders Ahnlid och Rikard Bengtsson)

Totalt samlade vi därmed ihop 20 forskare och praktiker, från fem fakulteter och Raoul Wallenberginstitutet vid universitetet och från flera externa organisationer, som deltog i poddavsnittet.

Även Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) sänder en poddserie, och Maria Strömvik deltog i ett poddavsnitt den 31 augusti som handlade om riksdagsvalet och EU-frågorna. Chefen för Sieps, Göran von Sydow, och Annika Ström Melin, var programledare och även docent Magnus Blogren från Umeå universitet deltog i samtalet.

Europarelaterad verksamhet vid universitetet sprids löpande av CFE via sociala medier som Facebook, Twitter och LinkedIn. Sammantaget når CFE via dessa kanaler en stor skara europaintresserade personer både inom och utanför universitetet. Det löpande arbetet med CFE:s webbplats är också en viktig del i hur centret presenterar sin verksamhet och når ut till allmänheten.

* * *

Bilaga 1. Ekonomisk redovisning

	Utfall 2021 December	Utfall 2022 December	Budget 2022	Avvikelse utfall-budg
Anslag	3 099	3 132	3 132	0
Ytterligare tilldelning	-64	-312	-682	370
Bidrag	117			
Summa Intäkter	3 152	2 820	2 450	370
Personal	-1 381	-1 670	-1 610	-60
Lokaler	-50	-4		-4
Övrig drift	-191	-261	-560	299
Indirekta kostnader	-266	-281	-281	0
Summa Kostnader	-1 888	-2 216	-2 451	234
Summa RR Officiell	1 264	604	-1	604

Anslaget följer det budgeterade om 3 132 tkr. Beslutade, ej utbetalda stöd, är lägre än de budgeterade för perioden, 370 tkr. Utfallet för övriga driftskostnader är lägre (299 tkr) för perioden.

CFE hade ett budgeterat underskott om - 1 tkr för 2022. Under året har nya forsknings- och seminariestöd beviljats. I bokslutet redovisas ett överskott om 604 tkr. Överskottet avser beslutade stöd för aktiviteter som ännu inte har genomförts eller utbetalts i den takt som var budgeterat för perioden. Även driftskostnaderna har varit väsentligt lägre än de budgeterade. Totalt redovisar alltså CFE ett överskott om 604 tkr för 2022 som tillförs myndighetskapitalet.

Bilaga 2. Stöd till förberedelser av forskningsansökningar

Våren:

- Ann-Christine Hartzén, Institutionen för handelsrätt, Ekonomihögskolan. *EU law and national systems of collective bargaining – interactions and tensions from the example of the Swedish model*. Belopp: 94 421 SEK.
- Peter Gottschalk, Institutionen för handelsrätt, Ekonomihögskolan. *The proposal for an EU anti-coercion instrument – is it fit for economic welfare?* Belopp: 104 720 SEK.
- Tornike Metreveli, Centrum för teologi och religionsvetenskap, Humanistiska och teologiska fakulteterna. *Cold war or Boiling Peace? Russia's 'Holy Wars' in Georgia and Ukraine*. Belopp: 75 000 SEK.
- Niklas Selberg, Juridiska fakulteten. *EU-stadgan och (arbets-)rätten i Norden – hur inverkar EU:s rättighetsinstrument på regleringen av arbetsmarknaden och på relationerna mellan arbetsgivare och arbetstagare?* Belopp: 64 659 SEK.

Hösten:

- Emil Hilton Saggau, Centrum för teologi och religionsvetenskap, Humanistiska och teologiska fakulteterna. *The Making of Scandinavian Orthodoxy – Religion, Politics and Migration*. Belopp: 77 000 SEK.

Bilaga 3. Stöd till seminarier, föreläsningar och symposier

Våren:

- Mats Fred, Statsvetenskapliga institutionen, Samhällsvetenskapliga fakulteten. *European Projectification*. Belopp: 48 850 SEK.
- Marja-Liisa Öberg, Juridiska fakulteten, och Rhiannon Pugh, Centre for Innovation Research. *Roundtable seminar at LU on the topic of the effects of the EU-level legal responses to the COVID-19 pandemic on cross-border regions in the EU*. Belopp: 55 000 SEK.

Hösten:

- Erik Sidenvall, Centrum för teologi och religionsvetenskap, Humanistiska och teologiska fakulteterna. *Faith-based human rights' advocacy in Cold War Europe*. Belopp: 49 300 SEK.
- The EU Law Discussion Group, Juridiska fakulteten. Finansiering av verksamhet 2023. Belopp: 45 000 SEK.
- Johan Axhamn och Jonas Ledendal, Institutionen för handelsrätt, Ekonomihögskolan. *Sustainable data-driven innovation in competition and cooperation – legal, economic and policy perspectives*. Belopp: 50 000 SEK.
- Meng Zhang, Xavier Groussot och Sanja Bogojevic, Institutionen för handelsrätt, Ekonomihögskolan. *Climate Emergency in the EU: Law, Policy, and Adjudication*. Belopp: 50 000 SEK.
- Marie Cronquist, Institutionen för kommunikation och media, Humanistiska och teologiska fakulteterna. *War, Communication, and Media Resilience in Europe*. Belopp: 70 000 SEK.
- Ryszard Bobrowicz & Ulrich Schmeidel, Centrum för teologi och religionsvetenskap, Humanistiska och teologiska fakulteterna. *Religion and Mobility Justice: Exploring the Ethics of Faith-based Refugee Relief in Europe*. Belopp: 50 000 SEK.

Bilaga 4. Inlägg på Europakommentaren under 2022

- Zvezda Vankova, 10 januari 2022. "Leder det nya blåkortet till ett mer attraktivt EU?"
- Martina Axmin, 17 januari 2022. "Leder en europeisk hälsounion till en ökad patientrörlighet?"
- Jonas Granfeldt, 31 januari 2022. "Tjugo år senare – har flerspråkigheten i EU ökat?"
- Anna Zemskova, 9 mars 2022. "En (del)seger för rättsstatsprincipen"
- Julian Nowag, 17 mars 2022. "EU har makten att avskaffa fossilsubventioner"
- Maria Fritz, 24 mars 2022. "Sverige negativt till stärkt skydd för plattformarbetare"
- Radu Mares, 12 april 2022. "Dramatisk förändring av företagens skyldigheter"
- Anders Ahnlid, 27 juni 2022. "Kriget kräver mer av unionens handelspolitik"
- Anna Wetter Ryde, 4 juli 2022. "Trilogien ökar behovet av en stärkt EU-debatt på hemmaplan"
- Maria Strömvik, 8 september 2022. "EU i riksdagsvalet (del 1)"
- Maria Strömvik, 9 september 2022. "EU i riksdagsvalet (del 2)"
- Maria Strömvik, 11 september 2022. "EU i riksdagsvalet (del 3)"
- Maria Strömvik, 29 september 2022. "Ofta slutet remissrunda när EU-kommissionen följdlagstiftar"
- Anna Södersten, 21 oktober 2022. "Skillnaden mellan EU:s och Natos försvarsgarantier"
- Louise Bengtsson, 15 november 2022. "Fördjupning av EU:s hälsounion"
- Ann-Christine Hartzén, 21 november 2022. "Ekonomisk utveckling förutsätter sund social utveckling"